

Förord

Välkommen till nummer 3/4 2019 av Pedagogisk Forskning i Sverige! Detta nummer belyser på olika sätt pedagogiska tidsdimensioner. Just tid är faktiskt ett sällan explicit tema inom den pedagogiska forskningen. All pedagogik bygger dock på ett antal antaganden om tid, när, hur länge, i vilken ordning, i vilken takt osv. Pedagogiska tidsdimensioner berör på detta sätt grundläggande frågor om utbildning, skola, undervisning och lärande givet djupt institutionaliserade och långsamt föränderliga samhällsliga villkor, men också, om hur dagens samtida snabba omvärldsförändringar dikterar nya villkor för pedagogiska processer.

Ulf Jederlund vid Stockholms universitet visar i bidraget Tillit som förutsättning för skolutveckling. En studie av skolutveckling genom kollektivt lärande i arbetslag hur ”kollegialt lärande” som modell för utveckling av skolan haft ett betydande genomslag i Sverige den senaste tiden. På inte mindre än 11 olika områden har denna modell använts av Skolverket sedan 2011. Bidraget fokuserar dock särskilt på Matematiklyftet och vilka problem som den stora satsningen försökte lösa. Texten visar också hur denna modell på olika sätt sätter villkor för lärares professionella utrymme och självständighet, och väcker frågor t.ex. när det gäller lärares tidsanvändning i en ny tid.

Robert Walldén, Malmö universitet, utforskar i artikeln Med fokus på ord, uttryck och språklig stil - Ett betydelseskapande litteraturarbete i grundläggande vuxenutbildning litteracitet inom svenska som andraspråk. Genom olika underlag analyseras just hur skönlitteraturens språk kan föra uppmärksamhet mot vissa betydelseskapande praktiker som överskrider det rent omedelbara textanvändningarna. Romaner kan på så sätt ge pedagogiska nycklar för öppna nya tolkningar och språkliga praktiker för att stödja ett lärande och en undervisning som överskrider förutbestämda kriterier.

Mats Trondmann och Ulrika Winerdal vid Stockholms universitet har i sitt bidrag Skolan som tankevärld återvänt till vad som från början var en serie av föreläsningar vid University of Oxford av antropologen Mary Douglas (1921-2007), *How Institutions think*. Denna klassiker utgår från Emile Durkheims och Ludwig Flecks sociologiska teorier för att förstå hur inte bara institutioner tänker, utan också hur tänkande förutsätter institutioner. Trondman och

Winerdal utvecklar och rekonstruerar från Douglas arbeten en institutionsteori som de menar kan ge svar på ett antal grundläggande frågor för pedagogiska praktiker. De diskuterar och klargör också hur dessa fundamentala dimensioner om kunskap, tänkande och tid, som alltför ofta förbises, ger rikhaltiga svar på dagens brännande frågor om utbildningens och skolans förändring.

Daniel Sundberg recenserar slutligen sociologen Hartmund Rosas senaste bok, *Resonans* (Rosa, 2019). Här placeras Rosas samhällsvetenskapliga teori om ett framväxande höghastighetssamhälle där hjulen rullar allt snabbare i ett pedagogiskt perspektiv. Recensionen framhåller hur ett sådant perspektiv är eftersatt inom det pedagogiska forskningsfältet och att Rosas teorier pekar ut nya intressanta forskningsfrågor och faktiskt hela forskningsfält för pedagogiska forskare att ta sig an.

Redaktionen vill med detta årets sista nummer tacka alla författare, prenumeranter, läsare och granskare för det gångna verksamhetsåret och önskar en god läsning!

/Redaktionen för Pedagogisk Forskning i Sverige